

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcoposca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Din Scrierile santului Ioanu Gura de auru.

Nóe omilii despre pocaintia.

Omili'a VI.

In septeman'a a sies'a a Paresimeloru.

Cuprinsu: Crisostomu combate cercetarea teatreloru; ce folosese postulu celor'a, cari cerca teatrele reutatii — scol'a publica a impudicitiei? Ce folosese postulu déca corporalmente esti re-trasu ér cu ochii comiti adulteriu? Cest'a din urma se in-templa in teatru. Oratorulu aduce inainte loculu dela Mateiu 5, 28: „celu ce cauta la femeia spre a o pofti, a preacurvitu cu dens'a intru inim'a sa” si face multe alusiuni argumen-tandu cá, acésta porunca nu e grea si nici imposibile de im-plititu. Catra capetu vorbese despre armoni'a intre legea vechia si noua si despre respitarea de ambe parti. Si la fine aduce o indemnare patrundietoria de-a primu cu dem-nitate sacramentulu celu mai mare.

1. Cátu de placute ni suntu valurile acestei mari spirituali, mai placute ca acelei firesei. Cáci acelea (ale marei din natura) se es-cita prin venturile furiose, ér acestea prin poft'a de a ascultá (cuven-tulu lui Ddiu.) Acelea candu se ridica aducu conducatoriulu o spaima puternica, ér acestea candu se aréta dau oratorelui multu curagiu; cáci acele sunt semne ale unei mari furibunde, ér aceste semne ale unui sufletu deschisu; acele, lovindu stancile, dau unu sunetu inchi-su, aceste refranse prin cuventulu invetiaturei, dau unu tonu placutu. Togmai asia cade si suflarea zefirului pre semenaturi; capetele acelor'a se restogolescu, plécate si éراسi ridicate de elu, — in susu si in josu imitéza fluctulu marei naturali. Ci privirea valureloru spirituali e cu multu mai placuta, de cátu chiar acestoru semenaturi inclinátorie, cáci nu suflarea zefirului, ci darulu spiritalulu santu misca sufletele vóstre si lu aprinde acel'a, despre care Mantuitoriulu Cristosu diseo di-nióra: 1) Eu am venitu se dau focu pre pamentu, si ce voiescu de cátu ca se se aprinda? Eu vedu cá acest'a in inimele vóstre se afla si arde. Pentrucá fric'a lui Cristosu ni-a aprinsu atáte candelé intruadeveru, asiadara vomu si lasá se picure oleulu invetiaturei, ca lumin'a cu atáta mai duraveru se lumineze. Dealmintrea si postulu acusi si-va ajunge capetulu seu, cáci candu am ajunsu in midiloculu campului de lupta, grabimu cu celeritate catra sfersitu. Cáci pre-cumu acel'a care a inceputu a fugi, se nesuesce a ajunge la midilocu, togmai asia cerca si acel'a, care deja a ajunsu acest'a, ca de aci se ajunga la tienta. Timpulu postulu s'a inclinatú spre fine si nai'a din departare, a zaritu limanulu; totusi nu se lucra pentru de a ajunge la limanu, ci ca se nu mergemu cu nai'a neasigurata (si góla.) Eu ve recercu si rogu fierbinte pre toti, ca fia care se cugete intru inim'a sa la acést'a lucrare spirituala a postulu: déca cineva a aflatu unu castigu mare, nesuesca a castigá si mai multu; ér de cumva nu a adunatu nemicu, intrebuintéze timpulu restante spre lucrulu acest'a. Pana candu inca tiene tergulu, datí ca se castigamu cátu de multu ca se nu mergemu cu manile góle de aci, purtandu ce e dreptu sarcin'a postulu si totusi se pierdemu remuneratiunea si fructulu acelei'a. Cum acést'a? Asia: Candu ne retienemu de mancare dara nu dela pecate; candu, intru adeveru nemancandu carne, surpamu casele seraciloru; candu nu ne imbetamu de vinu, dara ne tavalimu in placeri rusinóse; candu suntemu preste tota diu'a cu tresvia, dara o petrecemu la spectarile necuviose. Vedi acést'a insémna a avé os-tenél'a postulu si a nu trage folosu din aceea, candu adeca, fugimu la teatrele vitiului. Acést'a éra nu vi-o dicu voue, fiindcá sciu' cá voi santeti liberi de aceste imputari, ci astfelu se indatinéza acei-a, cari simtiescu doreri, cá in folosint'a acelu, cari suntu caus'a la acea, si lasa mani'a asupra persónei presente. Ce li folosese postulu

1) Luca 12. 49,

acelor'a cari cerca teatrele reutatei, — intra in scol'a publica a ne-cuvtinteloru, loculu comunu, ypodromulu petulantiei, si cari se punu a siedé pe scaunele decadintiei? Cáci intru adeveru nu pecatuimu, déca nu-mimu teatrulu, residentia ruinei, loculu estravagantieloru si a altoru ree, acelu locu rusinatoriu care este plinu de congia, acelu cuptoriu babilonicu! Pentru cá satan'a mana cetatea intréga in teatru, ca intru unu cuptoriu si lu-aprinde de diosu ne punendu ca acelu ti-raju óre candu, nici hreascuri (gatege) nici naphta 2) nici cálti, nici suola (catranu) *) ci cu lucruri, cari suntu cu multu mai periculóse, cum suntu cu priviri lascive, cuvinte triviali, jocuri molatice si can-tati pline de rusini si reutati. Acelu cuptoriu l'au arsu mani barba-rie, ér acest'a cugetari, cari suntu mai nebune ca acei barbari. Acestu cuptoriu e mai reu decátu acel'a, fiindcá foculu e mai stri-cátiosu, cáci nu consuma trupulu naturale, ci mantuirea sufletului, si ce e mai reu, cá cei arsi nu observéza acést'a, cáci déca ar ob-sevá nu ar erumpe intru unu risu hohotitoriu. Si acest'a este reulu celu mai mare, candu unu bolnavu nici nu scie cá elu este bolnavu si candu cine arde intr'unu modu miseru si lamentatoriu, si nu ob-sevéza foculu. Ce-ti folosese postulu, desi detragi corpulu nutre-mentulu indatinatu, ér sufletulu i intindi altulu stricátiosu? Candu péreci acolo diu'a in ospetiu si te ulti cum se profanéza si seduce natura; candu tu stai cu gur'a cascata privindu la muieri impudice (rusinate) si la acele, cari adunandu adulteriale si vitiele unei áte, le representa pre bina? Cáci se potu vedé acolo si audí sus-pinari amoróse, si necuviintie si vórbé ingiurióse (maledicentie, ver-biri de reu) in cátu veninulu nunumai prin ochi dara si prin ure-chi se strabata in sufletu. Teatralistii imitéza lips'a altoru ómeni, pentru aceea si numele loru e inbracatu cu rusine. Ce folosese acum postulu candu sufletulu primesce unu astfelu de nutrementu? Cu ce ochi te vei uitá dupa unu atare spectaculu la soci'a ta? Cu ce ochi vei privi fii tei? si cu cari, servii si amicii tei? Tu trebuie se fiii ne-rusinatú candu vei voi a enará totu ce s'a intemplatú acolo séu vei tacé si rosí. De aici nu te duci mai departe, ci póte se enareze de totu comodú acasa, totu ce ai auditu, cu cea mai mare prompti-tudine se spuni acele sentintie profetice si legi Ddiesci; poti ca se le puni inainte o massa intréga de virtuti si astfelu muiera cu atari naratiuni ti-o faci mai casta, pruncii mai intielepti, servitorii mai prompti, amici mai bine semtitori si vrei chiaru pre inimici a-ii convinge, ca se se paraséca de ura.

2. Au vedi tu cá invetiaturile cari le asculti aci de tóte par-tile ti-aducu folosu ér acele ce le audi acolo din tóte privintiele suntu netrebnice? Spune-mi: Ce-ti folosese postulu candu corporalmente te retieni, éra cu ochii faci adulteriu? Pentru cá adulteriu nu este numai o impreunare séu amestecare a carnei, ci si o privire lasciva. Ce-ti folosese cá din aceste te duci in acele locuri? Eu togmescu, acel'a strica. Eu dau medicina contra morbuveloru, acel'a provóca éra morbulu; eu stingu foculu naturei, acel'a aprinde flacar'a sen-sualitatei. Ce-ti folosese, spune-mi? „Unulu edifica celalaltu resi-pesce; ce folosu ai altulu din acel'a, decátu astringere?” Deci, nu vomu petrece aci si acolo, ci numai aci, ca ceste de aci se nu fia in desiertu si sterile, nu fora de folosu si spre ruina: „Unulu edifica, altulu risipesce; ce folosu ese din aceea de cátu astringerea?” Dar chiar candu mai multi ar edificá si numai unulu ar risipi, totusi ar remané invingitoriu acest'a asup'a acelor'a multi, fiindcá e mai usioru a stricá de cátu a zidí. Intru adeveru este mare rusine, cá atáti tineri cátu si betrani alérgea acolo cu atát'a aviditate. Totusi a voitu Ddiu, ca reulu se ajunga numai la rusine! Acést'a totusi pentru unu barbatu liberu nu e de suferitu, si despretiulu si batjó-

2) Naphta—lat. naphta, este unu felu de olcu, ce se aprinde fórté usioru, ér cunoscutu si greciloru celoru vechi. Astadi in unele parti, ale Tra-nicie chiaru, eum in ale Bistritiei si nausendune, numescu naphta petrolu de arsu (pre la Sibiu.)

*) Neque malleoles submittens, neque naphtam, neque stupam, neque pricem.

cur'a pentru unu omu rationale, e cea mai simtita pedépsa. Ci pedéps'a nu constă numai in rusinare, si se gramadesce pre aceea o resbunare puternica si caintia. Căci e necesariu, ca toti aceia cari cuprindu acele scaune se participe la pecatulu adulterului, nu pentru că se amesteca cu femeile ce se afla acolo, ci pentru că se uita la acele cu ochi lascivi si desfranati. Cumca acestia in modu necesariu sunt adulteri, ca voi se observati nu-mi voi pu-ne cuventulu meu, ci voi aduce inainte propusetiuni Ddieesci, cari in totu casulu nu sunt de a se consideră pucinu. Ce dice asia dara cuventulu Ddieescu? Ati auditu că s'a disu celoru vechi: se nu curvesci, eu inse dicu voue: Totu celu ce se uita la femeia pentru de a faptu adulteriu cu densa, éta că a curvitu intru inim'a sa. ³⁾ Vedi acum adulteriu comisu? Vedi pecatulu facutu. Si ce e mai reu, că peccatosulu prinsu in acestu adulteriu nu e vinovatu înainte tribunalui omenescu, ci acelu Ddieescu, si aci pedepsele sunt eterne; căci totu ce s'a uitatu la femeia a curvitu intru inim'a sa. Ddieu nu vindeca numai bol'a, ci si radacin'a aceleia o smulge afara; fiindcă radacin'a adulterului este poff'a necurata, pentru aceea elu pedepsece nunumai adulterulu, ci si poff'a mam'a adulterului. Togmai asia facu si medicii; ei nu stau simplu la bóla, ci mergu pana la cause. Candu vedu ochii bolnavi, cêrca ca se departe umediilele cele rele din capu si temple. Asia face si Cristosu. Adulterulu este unu morbu periculosu de ochi; este morbu de ochii nu numai a trupului, ci si a sufletului; pentru aceea astupa curgerea nerusinarei prin fric'a de legi, pentru aceea pedepsece nunumai preacurvi'a ci si poff'a; „Acela a preacurvitu intru inim'a sa.“ Déca inim'a este stricata, ce mai remane bunu in corpu? Căci precum la plante si lemnu, candu vedemu *fôl'a inimei rosa*, ^{**)} aruncamu remasiti'a, togmai acést'a are locu si la omeni, s'a stricatu inim'a, cealalta sanetate a corpului nu mai are ratiune. — Déca carausiulu e ucisu, sdrobitu si aruncatu diosu, fugu caii in desiertu. Legea intru adeveru este grea si cere multa astringere, dara promite mare remuneratiune căci aceea ce costa multa ostenéla, are si pretensiune la o respata considerabile. Tu inse nu te uitá la lucru, ci cugeta la plata, pentru că chiar la ocupatiunile comuni inca se intempla astfeliu. Căci déca in lucrurile bune te uiti la astringere, acést'a este aspra si grea; uitata-te inse la remuneratiune, si ducerea in deplinire a aceleia ti-va fi usióra si preste totu placuta. Togmai asia si cu conducatoriulu: de se va uitá continuu la volbure, nu va mai scóte nai'a din portu; ci fiindcă se uita mai multu la castigu de cătu la valuri; asia cutéza a porni pre marea nemesurata. — Togmai asia si ostasiulu, déca s'ar uitá la rane si mórte, nu ar inbracă nici candu pantier'a — dara pana candu elu cugeta mai iute la invingere si triumfu decâtu la rane, grabesce la lupta ca pre unu pratu placutu. Căci aceea ce se apara dela natura greu, devine usioru atunci, candu nu cugetamu la ostenele, ci privimu la remuneratiune. Déca voiesci se scii cum devinu cele grele dela natura usiore, asculta cuventulu lui Pavelu: „necasulu care este iute trecutori si usioru, lucréza in noi o marire covirsitória si vecinica.“ ⁴⁾ Acést'a spresiune este o gacitura. Cum póte ceva se fia necasu si usioru, séu usioru si necasu? Căci aceste si-contradicu. Ci Pavelu desléga gacitur'a aretandu in atribute cum póte fi necasulu usioru. Cum? Déca nu ne uitamu la cele vidibili. Ddieu a promis coron'a, si priu aceea si o mangaiere pentru ostenele nóstra. De vedi asiadara o muiere cu o talia gratiósá in vestimel stralucite si observezi că cupiditatea te gadalesce, vedi că sufletulu teu se usuca dupa privirea ei, atunci uita-te la coron'a, carea ti-face semnu colo susu, ca se te departezi de o atare intalnire (privire.) Ai vediutu o coservitóre? Gandesce la stapanulu, si vei departá morbulu radicale. Căci déca pruncii, cari asculta de invetiatoriulu lor nu se inpingu incoce si incolu, nu petrecu in lena, nici se lasa dela studiu: cu atátu mai pucinu te voru intempiná aceste pre tine, déca vei privi la Cristosu, care cunósce cugetele. „Cine se uita la femeia ca se-o pótfésca pre ea, a curvitu intru inima sa.“ Cu placere si adesea cetescu cuvintele legi Ddieesci. O déca ve-asi poté petrece — tota diu'a cu de acestea, séu mai bine disu, nu atáta pre voi, de cătu pre cei ce traiescu in pecate; ei totusi si pre voi, căci si voi veti fi mai cu putere; cari inse sunt bolnavi, voru dobendí cu atátu mai curendu, sanetate. —

(Va urmá.)

„Triumfulu crestinismului si dictionariulu salvatoriloru crestinatatii.“

Sub acestu titlu a aparutu in Bucuresci o scriere intaresanta de mare pretiu, unic'a in felulu seu la romani. Déca privimu starea factica a literaturii nóstre ec-

lesiastice, vedemu cu dorere, acestu ramu alu literaturii nationale este mai multu unu agru intielenitu, in care prea pucini muritori se resolvescu a ostení si a lucrá; dar togmai pentru acést'a, intimpinamu noi cu mare bucuria si satisfactiune a inimei productele literarie, care acesti pucini, prin sacrificiele loru continue ni le prestau dreptu tesauru alu bisericii ortodoxe si alu romanismului.

Intemeierea si latirea crestinatatii, forméza epoc'a cea mai mare in istori'a lúmei, ce cu dreptu cuventu se póte numí epoc'a regénararei némului omenescu! Unu doru nestinsu turmenta inim'a nóstra gandindu de timpurile norocóse, in cari, atáte inimi nobile, pline de abnegatiune, a cadiutu jert'fa principiului increstinarii.

Aceste inimi nobile, lucéferi ai crestinatatii, stralucescu astadi pre orizontulu bisericii ortodoxe intogmai cum stelele stralucescu pre ceriu.

Scrierea: „Triumfulu crestinismului etc.“ este complexulu, este colectiunea, ce ni presinta in tóta marirea si splendórea loru pre toti acei lucéferi ai crestinatatii, cari biserica nóstra ii numesce barbati santi. Scrierea incepe cu sorgintea crestinismului; nascerea, viét'a, faptele, tradarea, judecat'a, mórtea pre cruce, invierea si inaltirea salvatorului lúmei, si espune mai departe biografiele santiloru de preste anu, de dupa faptele si nationalitatea loru. Autorele numitei carti e parintele *Grigoriu Muscelénu*, unulu dintre cei mai bravi si invetiati preoti ai Romaniei, cunoscutu încátuva si pnblicului nostru din colónele „Sperantie“ din 1872; deci recomandamu cu mare placere tuturoru carturariloru nostri acestu opu alu parintelui Muscelénu si cu deosebire preotimei ^{*}).

Onoratu publicu cetitoriu si-póte face drépta inchiuire despre valórea intensiva a acestei scrieri numai cunoscendu scheletulu ei, deci lasamu se urmeze aci cuvintele remarcabile ale insusi autorelui, in cari desvólta cuprinsulu si valórea scrierei sale.

„Crestine! Vrei se cunosci virtutile crestiniloru primitivi, cari cu siróiele de sangele loru, au cimentatu edificulu crestinismului? Citescu cu atentiune acésta carte, si vei vedea, te vei convinge si vei admirá barbatia aceloru individe sacrificate si muncite cu totu felulu de munci neomenóse!

Ei nu erau nici de pétra, nici de bronzu, nici de otelulu, ci erau omeni ca si noi, de carne si de óse, dar mai mari si mai superiori ca noi, prin virtute si abnegatiune.

Desi crestinii la inceputu erau prea pucini si tiranii multi, fórté multi, dara prin staruint'a loru neinvinsa au biruitu multimea necredintiosiloru, pentrucă credinti'a loru erá pura si stindardulu loru erá crucea: ceea ce probéza că totdeun'a o minoritate tare in credintia, face mai multu decâtu o majoritate slaba si fora principii.

Cei ce se inchinau dieiloru versati si cioplitu (dieiloru creati de densii) erau multi, candu cei ce urmau lui Cristu: si-eserciau dogm'a loru, erau pucini, dar avéu o credintia firma.

Si cu tóta pucinatatea loru, au biruitu pe multimea necredintiosa, încátu, crestinismulu a incungiratu universulu! Cristu dara a triumfatu si va triumfá in seculii seculiloru! pentrucă popórele l'au recunoscutu de salvatore, pentrucă prin tísnierea sangelui din prea curat'a lui cósta aruncatu cu abundantia de pe cruce, a luminatu omenirea.

Si asia tiranii devenira humili, căci prin torturele a nuori de martiri, ei si doctrin'a loru despotica demascandu-se, nu mai potura resiste crestinismului, care luá proportiuni immense.

Femei, fíntie slabe si copii ii batjocuréu, primindu cu abnegatiune martiriulu; a stigmatasatu pre idoli pana si celu mai micu copilu, primindu a muri alaturea cu parinti, precum miculu Chiriacu fiulu martirei Julita strigandu tare: „sum crestinu si asia voi se moru, ce mai asteptati?“

Intemeietorii crestinismului sunt de optu felii séu numiri, adeca: *Profeti—Profetie, Apostoli—Apostolitie, Martiri—Martire, Cuviosi—Cuviose etc.*

Gón'a séu martiriulu a inceputu de indata dela nascerea lui Cristu: Irodu a omoritu 14 mii de prunci in Betlehemu, pre

³⁾ Esire 20. 14. Math. 5. 27. 28.

^{**)} Si quando cor exesum videmus. ⁴⁾ II. Corint. 4. 17.

^{*} Pretiulu la intregu opulu, din care a aparutu pana acumu numa Iipartea, este 3 lei noi. Comande se potu face la redactiunea acestei foi.

archidiaconulu Stefanu antaiulu martiru, — si de aci s'a urmatu treptatu pana la anii 1045, intreruptu prin mai multi imperatori crestini, mai cu séma dela Constantinu celu Mare crestinismulu resuffá din timpu in timpu.

Decandu s'a inceputu crestinismulu la Romani? Cari au fostu cei antai pastori ai romaniloru crestiniti. Éta care este scopulu cartii, care tientesce acésta scriere. Noi voimu a alege la o parte elementulu romanu din elemintele celelalte ce au contribuitu spre propagarea crestinismului. Noi voimu a aretá fratiloru nostri si celoralalti crestini cátu de mare este capitatulu ce au adusu Romanii in acésta asociatiune ce se numesce Biserica crestina. Deci, cetimu in archiv'a Albinei: „*Despre crestinismulu in Daci'a. Ierarchi'a si limb'a Daco-romaniloru in acestu periodu; introducerea crestinismului aici si intre gintele emigrante dela 400—1000.*” Pentru a potea judecá despre limb'a si scriptur'a Daco-Romaniloru, in acestu periodu crestinu, trebuie se scimu: 1-ia,) de unde si candu au primitu Daco-Romanii crestinismulu; 2-lea,) de jurisdicțiunea carui patriarchu s'a tîenutu biseric'a Dacieloru atátu Traiana cátu si Aureliana; 3-lea, care din gintele incursatórie au primitu crestinismulu in Daci'a, si cine in ce limba, si care alfabeturi si literatura s'a infintiatu pentru densele in Daci'a.

La întrebarea antaia se raspunde cá: crestinismulu a venit in Daci'a:

a.) Chiar cu coloniile aduse de Traianu, cáci dupa marturisirea istoriei eclesiastice, Traianu a aflatu in arma sa, ostindu-se la resaritu, unu-spre-diece mii ostasi, cari marturiséu pre Cristu, între cari erá si santulu Romulu prefectulu pretoriei; încátu antaia nostri strabuni Daco-Romani, au fostu ascultatu invetiatur'a Evangheliei lui Isusu Cristu: in Rom'a, din rostulu apostoliloru corifei Petru si Pavelu, si au fostu primitu botezulu prin manile parintiloru apostolici Ierarchi ai Romei: Linu (anii 54 sub Neronu) Clitu (anii 80 sub Titu) si mai cu séma Clementu, (anii 82 sub Flaviu Domitianu) si aicia multi din parintii si fiii stramosiloru crestini veniti in Daci'a, suferindu martiriulu sub Neronu, si urmatorii sei, s'au fostu invrednicitu de cunun'a martirica.

b.) Santulu Clementu pap'a Romei, fiulu patriciului Faustu si Matidei, impreuna cu mai multi crestini fu destiaratu (expatriatu) in Chersonu (Crimu) de catra consululu Romei Mamertinu dupa mandatele imperatoarelui Traianu, tramitiendu-ii ca se muncésca in minele (ocnele) de acolo. De aci esilatulu ierarchu, întinse lucrarile apostoliei sale si peste Daci'a, si inmultindu turm'a lui Cristu, ajunse a formá 70 biserici si comunitati crestine, încátu *santulu Clementu este celu antaiu archipastoriu alu Daco-Romaniei*, si cá pastorindu biseric'a lui Cristu, s'a mutat din vietia si s'a inmormentatu in Chersonu, unde s'a pastratu san-corpu pana in véculu alu 13-lea.

c.) Adrianu urmatoriulu lui Traianu a trimisu ca destiarati (proscrisi) in Daci'a, unu mare numeru de crestini pentru a lucrá minele de aur si de sare.

d.) Intre legionele Romane, ce au purtatú resbóie in Daci'a asupra osebitiloru barbari, s'au aflatu crestine: asia a fostu legionulu Miletinu, precum ni aréta istoricii contimporani, Tertulianu, Eusebiu si Dionu Cassie, cá batendu-se imperatulu Marcu Aureliu Antoninu cu Marcomanii, candu se aflau Romanii incungurati de dusmani si lipsiti pana si de apa, prin rugatiunea crestiniloru numitei legione a reversatu ceriulu ploia recoritória preste Romani, fulgere si trasnete preste inamici, de care spaimantandu-se barbarii s'au intorsu la fuga si Romanii au portatu asupra lorú o victoria stralucita dreptu care legionulu Miletinu s'a pronumitu Fulminatrix (fulgeratoriu).

(Va urmá.)

VARIETATI.

× Preasantia Sa episcopulu nostru diecesanu a datu parochului din Otlac'a Stefanu Popoviciu binecuventare de a portá brau rosu, dreptu distinctiune pentru serviciile de ani îndelungati si pentru bun'a-i portare.

** *Furtu in biseric'a.* In biseric'a din Campani langa Vascou (Biharea) nisce ómeni reutatosi intrandu nóptea prin turnulu bisericiei au furatu tóte ornamentele preotiesci de liturgisire, unele inechite altele de totu nóue. Reflectamu preotimea eparchiala, precum si preotimea din alte eparchii a nu cumperá ornamente preotiesci inechite ori nóue dela ómeni neprofesionisti in acésta specia.

+ Societatea academica romana, dorindu se véda Romania presentanduse cu solutiunea cátoru-va cestiuni importante la congresulu internationalu de sciintie geografice din Parisu, propune unu premiu de 1,200 franci autorului celui mai bunu memoriu supra cestiuniloru urmátore: 1 Care este punctulu de plecare a migratiuniloru galice in Italia? Este centrulu Galiei seu Valea Dunarii? (§ 72 din progr. Congr.) 2 La ce grupa de popóre apartienú Dacii? Nu se póte esplicá denumirile geografice a teritoriului lorú, cari ne a fostu trasmise de Ptolomeu, prin cart'a lui Peutingeru si alti scrietori séu monumente clasice, prin mijloculu unei din idiomele cunoscute? (§ 73 din progr. cong.) 3 Cari suntu situatiunea si caracterele etnografice a Romaniloru din Macedonia, din Epiru si alte parti a imperiului de Orientu? (adausu la progr. impr. de congresu.)

= Invitare de prenumeratiune la cartea intitulata: „*Despre sustinerea sanetatií trupesci si sufletesci a copiiloru scolari*” de Dr. Bock, scriere pentru parinti invetiatori si auctoritati scoastice. Ide'a ce preocupá astadi spiritulu popóreloru mai civilizate, este educatiunea, o idea fora care nu se póte inchipú între nemime perfectiune si o stare buna. Educatiunea (crescerea) rationala, si scól'a buna facu ca o natiune, se fia marita si fericita. Ací sub educatiune pricepemú nunumai desvoltarea spirituala séu cum se dice mentala, ci si cea corporala; cáci aternandu aceste un'a dela alt'a — trebuie desvoltate totu intr'unu timpu. Multi crescatori gresiescu in contra regulei acesteia, si sunt ne-reperabile defectele trupesci, cari le casiuna între copii cruduti, mai alesu in prim'a epoca a vietii lorú, candu sunt espusi la diferite bóle: parte parintii si docintii prin nesciintiele, nepracticibilitatile si neprevederile lorú; parte scolile prin neorganisarea si ea, construire a lorú. Candu dara crescerea trupésca este o întrebare atátu de insemnata pentru copilasulu gingasiu, in cátu ora acést'a nu se póte inchipú desvoltarea spiritului lui, credendu cá cu privire la acést'a nu va fi de prisosu a dá midiolóce si reguli in manile parintiloru, docintiloru si tutoror'a, cari se interesédia de crescerea surescintiiei viitórie. — Cartic'a mai us amintita, a renumitului pedagogu Dr. Bock este indreptariu, asia dicendu o lumina aprinsa in acésta privintia, si togma acést'a n'a induplecatu a o traduce, si a o face cunoscuta naintea publicului romanu. Deci me adresediú catra P. T. publicu interesatu de cultur'a poporului romanu cu rogarea: se binevoiesca a imbratiosia cartic'a acést'a cu prenumeratiunile sale maritimóse. Pretiulu cartei va fi numai: 60 cr. Bani de prenumeratiune se se adresedié prin asemnatiuni postale (Postanweisung) de 5 cr. la subscrisulu traducatoriú, in Kétegyháza (cottulu Békés.) Colectantii dela 10 esemplarie vor primí unu esemplariu gratuitu. Cartea se va tipari numai decátu, dupa ce spelele tipariului vorú fi acoperite. *)

Kétegyháza, in sept. 1874.

Iosifu I. Ardelénu.

*) Sunt rogata si celelalte diuzarie nationale a publicá in colónele lorú acésta invitare de prenumeratiune.

Spre scire!

Cass'a fonduriloru comune dieceselorú Aradu-Caransebesiu s'a esauriatu (golitu), încátu imprumuturi deccamdata — pana la incurgerea intereselorú — nu se vorú dá. Dupa ce vorú incurge interese, si astufeliu cass'a érasu va dispune de bani, — acést'a impregiurare se va face cunoscuta prin foile nationale, pentru ca doritorii de a luá imprumuturi se se póta orientá.

Aradu in Octomvre nou 1874.

Cassariatulu Epitropiei provisorie.

CONCURSU.

1

Pentru indeplinirea, statiuniloru invetiatoresci, din inspectoratulú Vidrei — si anume: Talagiu, Ciuciu, Magulitia si Lazuri. Emolumintele incopciate cu fiesecare statiune suntu: Salariu anualu 200 fl. v. a. cortelu cu gradina si 5 ° lemne lungi. —

Doritorii de a ocupá vre una din statiunile supra numite suntu avisati recursurile provediute cu tóte documintele prescrise in statutulu organicu ale trimate subscrisului la Halmagiu pana in 5 octomvre — avendu a-se tienea alegerea in Lazuri si Magulitia in 6 oct. éru in Ciuciu si Talagiu in 7 octomvre.

Halmagiu 15 septemvre, 1874.

Comitetulu parochialu,

insentilegere cu Ioanu Groza, protop. si inspect. scol.

CONCURSU

1

Se deschide pentru statiunile invetiatoresci din Inspectoratul Oradii-mari si anume:

1. La scól'a din M. Peterdu, cu salariu anualu de 40 fl. $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu, 10 cubule de grâu, 2 $\square$ de lemne, cortelu liberu.

2. La scól'a din Zsáka salariulu anualu de 50 fl. $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu care lu-ara comun'a, 16 chible de grâu, cortelu liberu si paie de incalditu scóla.

3. La scóla din Pausia, salariulu anualu 40 fl. $\frac{1}{2}$ de sesiune de pamentu, bucate 10 chibele, cortelu liberu si 2 $\square$ de lemne.

Doritorii de a ocupá ori carea statiune, au a-si trimite recursurile sale bine instruate, la subscrisulu Inspectoru scolariu in Oradea-mare intitulate comitetului parochialu pana in 13 Octom. a. c. cal. vechiu candu va fi si alegerea.

Datu in Oradea-mare in 18 Septem. 1874.

Din incredintiarea comitetelor parochiale **Simeonu Bica**. Protop. Oradii-mari cá Inspectoru scolariu.

Concursu

1

pre vacantele postu invetiatorescu dela scól'a nóstra rom. ort. orient. conf. din Hontisioru, inspectoratul Iosasiului prelanga urmatoriele emoluminte, si anume a) in numerariu 160 fl. in naturali 12 cubule, diumetate grâu, diumetate papusoiu; — 10 stangeni de lemne; un'a mesura de fasole; 38 portiuni de fenu si cortelu liberu.

Aspirantii la susu numitulu postu, voru avé a-si instruí recursurile sale, conformu statutului organicu, respective § 7 din instructiunea consistoriale emanata la 15 Noembre a. tr. Nr. $\frac{1477}{347}$.

scol. apoi pana la 14 Octobré a. c. st. v. — carea este diu'a de alegere — intitulate concernintelu comitetu parochialu a le tramite subscrisulu inspectoru per Gurahontz in Iosasielu.

Se mai recere dela recurrenti, in acestu intretimp, se se presente la sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Hontisioru la 14 Septembre 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine **Ioane Munténu** Insp. cerc. de scol.

CONCURSU

3

Se deschide pentru statiunile invetiatoresci din inspectoratul Halmagiului si anume:

1.) La clas'a a III-a normala gr. or. din Halmagiu, cu care este impreunatu salariu anualu de 500 fl. v. a. si 5° de lemne lungi.

2.) La scól'a de fetitie gr. or. din Halmagiu, cu salariu anualu de 400 fl. v. a. 5° de lemne lungi, cortelu liberu si gradina.

3.) La scól'a populara gr. or. din Ociu, la care apartienu si comunele: Ocisioru si Basarabas'a, cu salariu anualu de 300 fl. cortelu liberu si 5° lemne lungi.

4.) La scól'a populara gr. or. din Bodesci unde apartiene si comun'a Mermesci cu salariu anualu de 200 fl. v. a. cortelu liberu, unu frustru de pamentu de 1. jugeru si 5° lemne lungi.

5.) La scól'a populara gr. or. din Lungsior'a si Vosdociu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. cortelu liberu si 5° lemne lungi.

Doritorii de a ocupá veri-care din supranumitele statiuni, si anume: pentru cea de sub 1 si 2 pana in 22. Septembre a. m. a. c. st. v. pentru cea de sub 3 pana in 29. Septembre a. m. a. c. pentru cea de sub 4 pana in 30. Septembre a. m. a. c.; si pentru cea de sub 5 pana in 3. Octobré a. m. a. c. st. v. candu si la cari termine se voru tiené si alegerile.

Recursurile instruite conformu dispusetiunilor statutu-

lui org. se potu subscrerne séu respectiviloru presiedinti a comitetelor parochiali séu la subscrisulu inspectore, cu observarea, cá dela recurentele pe a III-a clasa normala din Halmagiu se pottesce testimoniu de celu putienu pe 4 clase gimnasiali.

Halmagiu, in 10. Septembre 1874.

Din incredintiarea respectiveloru comitete parochiale resp. protopresviterale.

Gratianu Poppu, inspectore cerc. de scóle.

CONCURSU.

2

Pentru deplinirea finitiva a postulu invetiatorescu dela scól'a gr. or. rom. din Brestovetiu, Protopopiatulu Lipovii, se escrie concursu pe langa urmátorele emoluminte: a,) 30 fl. v. a. in bani; b,) 10 meti grâu si 10 cucurudiu; c,) 6 stangeni de lemne pentru scóla si invetiatoriu; d,) 4 jugere pamentu aratoriu si livada; e,) cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au se-si trimita recursurile sale dupa intielesulu stat. org. si adresate comitetului—dlui inspectoru de scóle **Iosifu Iorgoviciu** in Cuvesdia post'a ultima Temes-Brestovatz, pana in 5 Octobré a. c. s. v.

Brestovetiu in 4. Septem. 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu **Iosifu Iorgoviciu** m. p. inspectoru cerc. de scóle.

CONCURSU.

2

Se deschide pe statiunea invetiatoresca din comun'a Cilu cerculu inspectoralu alu Buteniloru cu terminu de alegere pre 29 septembre a. c.

Emolumintele sunt 126. fl. v. a. 16 meti grâu, 12 meti papusoiu, 12 orgii de lemne, din care e a se incaldi si scól'a, pentru fenu 18 fl. v. a. si cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune invetiatoresca sunt aviasati a-si tramite recursurile instruate cu testimoniu de calificatiune ca absoluti preparandi, adresandule com. parochialu pana in 22 sept. a. c.

Datu in Cilu 5 septembre a. c. 1874.

Comitetulu parochialu,

din comun'a Cilu cu scirea si invoirea mea **Isidoru Popescu** inspectoru de scóle.

CONCURSU

3

Se deschide pentru statiunea invetiatoresca din comuna Vism'a proteratul Lipovii cu terminu pana in 30. Septem. a. c. s. v.

Emolumintele sunt:

- in bani gat'a 80 fl. v. a.,
- in naturale: 24 meti grâu si 24 cucurudiu,
- clisa 80 fundi,
- sare 80 fundi,
- lumini 15 fundi,
- lemne 12 stangeni,
- cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si trimite recursurile lor conformu stat. org. adresate catra comitetulu parochialu, domnului inspectoru scolariu: **Iosifu Iorgoviciu** in Cuvesdi'a post'a ultima Temes-Brestovatz.

Vism'a in 26. Augustu 1874.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine, **Iosifu Iorgoviciu**, m. p. inspectoru cerculu de scóla